

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหาการวิจัย

เศรษฐกิจไทยปี 2544 ภาพรวมแล้วฟื้นตัวอย่างช้าๆ จากปีก่อน โดยมีภาคส่งออกเป็นปัจจัยขับเคลื่อนที่สำคัญผนวกกับการดำเนินมาตรการต่างๆ อย่างต่อเนื่องของทางราชการ เช่น การเพิ่มการใช้จ่ายภาครัฐ มาตรการภาษี มาตรการสนับสนุนการลงทุน การบริโภภาคเอกชน และมาตรการปรับโครงสร้างภาคการเงิน ส่งผลดีต่อการกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับหนึ่งแต่ยังมีปัจจัยแวดล้อมอื่นๆ กระทบเพิ่มเติมทั้งราคาน้ำมันที่ปรับตัวสูงขึ้น ขณะที่ค่าเงินบาทอ่อนค่าลง ราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ ตลาดหุ้นอยู่ในภาวะซบเซาและผลกระทบปัจจัยเสี่ยงทางการเมืองในประเทศ เศรษฐกิจโดยรวมมีความเป็นไปได้ที่จะปรับตัวดีขึ้น อันเป็นผลเนื่องมาจากมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาล โดยใช้นโยบายการคลังแบบขาดดุลเพื่อเพิ่มการใช้จ่ายและลงทุน ส่วนภาคอุตสาหกรรม ผลจากสภาพคล่องที่ดีขึ้นและต้นทุนดอกเบี้ยที่ต่ำลงทำให้การผลิตเพื่อการส่งออก และเพื่อการจำหน่ายในประเทศเพิ่มขึ้น ส่วนภาคการบริการคาดว่าจะยังคงขยายตัวอย่างต่อเนื่องจากภาวะการท่องเที่ยว (จากรายงานภาวะเศรษฐกิจของธนาคารแห่งประเทศไทยสำนักงานภาคเหนือ 2544 : หน้า 52) โครงสร้างทางเศรษฐกิจของไทยมีการเปลี่ยนแปลงนับตั้งแต่ประสบปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจครั้งรุนแรงในปี 2540 อาทิเช่น การปรับเปลี่ยนรูปแบบและขนาดขององค์กรธุรกิจที่มาจากแหล่งเงินทุน รูปแบบการบริหารงาน การปรับตัวทางด้านการใช้ทรัพยากรโดยเฉพาะอย่างยิ่งนโยบายทางเศรษฐกิจภาครัฐ จึงมีการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมขึ้นเพื่อสร้างมูลค่าการส่งออกช่วยเหลือเศรษฐกิจของประเทศด้วยธุรกิจเหล่านี้จะใช้วัตถุดิบภายในท้องถิ่น เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการผลิต สร้างงานและสร้างรายได้เกิดขึ้นในประเทศ จึงทำให้เกิดการแข่งขันทางด้านธุรกิจส่งผลให้กิจการภาคผลิต ภาคการค้าและภาคการบริการมีการปรับปรุงการบริหารงานและรูปแบบของสินค้าและบริการใหม่ เพื่อให้ได้รับการยอมรับจากตลาดการค้าและกลุ่มผู้บริโภค

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs : Small and Medium Enterprises) เกิดจากการผลิตสินค้าและบริการ อันเนื่องจากทักษะที่หลากหลายเป็นหัวใจที่มีกระบวนการผลิตอันยืดหยุ่น (Unique Skill Driven Product) สอดคล้องกับวิถีของคนในชุมชนและความต้องการในตลาดโลก โดยใช้วัตถุดิบส่วนใหญ่ในประเทศ มีผลผลิตของสินค้าและบริการได้มาตรฐานสากลและสามารถสร้างรายได้เป็นเงินตราต่างประเทศ SMEs จะเป็นเครื่องมือในการดำเนินธุรกิจเข้าสู่โลกาภิวัตน์

(Globalization) รวมทั้งมีกลไกที่จะรองรับความผันผวน (Shock Absorber) ของระบบเศรษฐกิจที่จะเกิดขึ้นในอนาคต คำว่าวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เป็นคำทางการที่ใช้ในร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ.2543 ซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2543 เป็นต้นมา วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแบ่งออกเป็นกลุ่มต่างๆ ได้แก่ อาหาร เครื่องหนัง โลหะการ สิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูป พลาสติก เซรามิก ผลิตภัณฑ์อาหาร เครื่องเรือน และหัตถอุตสาหกรรม ซึ่งมักจะประสบปัญหาการขอกู้เงินจากสถาบันการเงินเพราะไม่มีการทำบัญชีอย่างเป็นระบบในการจัดเตรียมคำขอกู้เงินและการหาเอกสารประกอบการประเมินความเชื่อถือ รวมทั้งรายงานการเงินซึ่งเป็นความรับผิดชอบของผู้ประกอบการ งบการเงินที่เป็นประโยชน์ต่อสถาบันการเงินในฐานะเจ้าหน้าที่จะพิจารณาเงินกู้ยืมควรจัดทำขึ้นตามมาตรฐานการบัญชีที่รับรองกัน โดยทั่วไป

สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย (ส.บ.ช.) ได้ปรับปรุงมาตรฐานการบัญชีของไทยเพื่อให้สอดคล้องกับนานาประเทศและเป็นที่ยอมรับมากขึ้น เมื่อพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 มีผลบังคับใช้ในวันที่ 10 สิงหาคม 2543 ทำให้การจัดทำบัญชีของธุรกิจมีมาตรฐานยิ่งขึ้น ด้วยข้อกำหนดของกฎหมายที่กำหนดให้การจัดทำบัญชี ต้องเป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีและผู้ทำบัญชีต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนด โดยมีแนวทางปฏิบัติงานในทิศทางเดียวกัน ข้อมูลทางการบัญชีจัดทำขึ้นเพื่อประโยชน์ในการตัดสินใจเชิงธุรกิจ จำเป็นต้องมีลักษณะที่น่าเชื่อถือได้ กระชับและสามารถเข้าใจได้ สำหรับการศึกษาในครั้งนี้จะมุ่งพิจารณาความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานการบัญชีของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของไทยในภาคเหนือตอนบน ตามความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้องทางสังคม ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อเป็นแนวทางในการนำความรู้เรื่องมาตรฐานการบัญชีไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาขอกู้เงิน ในกรณีการขอสินเชื่อจากธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงิน รวมทั้งพัฒนาวิชาชีพการบัญชีต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานการบัญชีของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคเหนือตอนบน
2. วิเคราะห์การปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ขอกู้เงินกับที่ไม่ได้ขอกู้เงินจากสถาบันการเงินต่างๆ
3. ศึกษาปัญหาและแนวทางในการจัดหางบการเงินตามมาตรฐานการบัญชีของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ขอบเขตของการวิจัย

ศึกษาความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานการบัญชีของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคเหนือตอนบน โดยมีวัตถุประสงค์หลักคือ เพื่อศึกษาความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานการบัญชีของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม วิเคราะห์การปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีสำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ขอสินเชื่อจากธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินและที่ไม่ได้ขอสินเชื่อ รับทราบปัญหาในการจัดทำเอกสารและรายงานทางการเงินตามมาตรฐานการบัญชีที่รับรองทั่วไป และหาแนวทางแก้ไขปรับปรุงให้ผู้ประกอบการมีความรู้มากขึ้น เพื่อนำไปปฏิบัติในงาน การศึกษาครั้งนี้จะทำการเก็บข้อมูลจากผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมโดยการสุ่มตัวอย่าง 3 จังหวัด จากทั้งหมด 9 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดลำปาง และจังหวัดลำพูน ที่อยู่ในเขตอำเภอเมือง โดยพิจารณาจากยอดเงินฝากและให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์แยกตามวัตถุประสงค์รายจังหวัดในภาคเหนือตอนบน

นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

ความรู้ หมายถึง ความสามารถในการรับทราบเนื้อหาของมาตรฐานการบัญชีอย่างเพียงพอ เพื่อนำไปปฏิบัติ

มาตรฐานการบัญชี หมายถึง แนวทางที่แนะนำให้นักบัญชีใช้ยึดถือเป็นหลักปฏิบัติในการรวบรวม จัดบันทึก สรุปผล และรายงานเหตุการณ์เกี่ยวกับการเงิน

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม หมายถึง กิจการที่มีลักษณะการสร้างมูลค่าแก่ระบบเศรษฐกิจในแง่ของการว่าจ้างแรงงาน สร้างรายได้เป็นมูลค่าเพิ่มในบทบาทด้านผู้ผลิต ผู้กระจายสินค้าและผู้ให้บริการ ตามหลักเกณฑ์การแบ่งวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของกระทรวงอุตสาหกรรมกำหนดไว้โดยใช้เกณฑ์จำนวนการจ้างงานหรือมูลค่าสินทรัพย์ถาวรอย่างใดอย่างหนึ่ง

ผู้ประกอบการ หมายถึง ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ใช้เฉพาะนิติบุคคลประเภทบริษัท จำกัด และห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนที่ตั้งขึ้นในประเทศไทย

ประโยชน์ที่จะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงความรู้และการปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของไทยในภาคเหนือตอนบน
2. เป็นข้อมูลพื้นฐานในการปรับปรุงและพัฒนาแนวปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีที่เหมาะสมของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเพื่อปฏิบัติงานต่อไปในอนาคต